

Civil beredskap - Lägesbild hösten 2024 samt inriktning för Kommundirektörens beslut

Syfte

Syftet med detta dokument är att lämna en övergripande lägesbild kring kommunen och civil beredskap till kommunstyrelsen, samt med KD-beslut ange inriktning och samordning för kommunens fortsatta arbete. Beslutet grundas i KF beslut om budget för 2025-2027 samt det grundläggande ansvar kommunen har genom lag vidare utifrån den samverkan som sker med främst länsstyrelsen och Försvarsmakten. En annan utgångspunkt är den under 2023 genomförda och av KS beslutade Risk- och sårbarhetsanalysen (RSA).

Lägesbild

Ryssland utsätter Sverige för olika former av hybridangrepp i alltmera ökad omfattning. Ryssland vill inrätta en ny säkerhetsordning i Europa, det framgick av de krav som riktades hösten 2021 innan kriget med Ukraina eskalerades 2022. Angreppen mot Sverige syftar till att minska vår motståndskraft och vår försvarsvilja, samt göra oss eftergivna till ryska krav. Angreppen sker så långt möjligt icke härledbart. Att särskilt notera är att Säkerhetspolisen nu även varnar för sabotage. Regeringen har redovisat den samverkan som sker mellan organiserad brottslighet och Iran. Kommunen måste noga följa och bedöma påverkan av rysk eller av Ryssland styrd verksamhet i Linköping.

Fördjupning kan erhållas via årsrapporterna från Försvarsmakten, MUST och Säkerhetspolisen.

Riksdagsbeslut om totalförsvarets inriktning

På nationell nivå omhändertas detta genom försvarsberedningens rapporter och förslag till regeringen. Riksdagsbeslut om totalförsvarets inriktning och ambitionsnivå kommer hösten 2024. Utestående frågeställningar finns kring befolkningsskydd och försörjning. Kommunen skall följa och agera efterhand som beslut fattas, men avvakta statliga ställningstaganden.

Hotbilden för Linköping

Linköping avviker inte från den nationella hotbilden mer än att det i vårt geografiska område finns flera myndigheter och företag som bedriver verksamhet av synnerlig betydelse för Sveriges säkerhet och vi blir därmed en extra intressant målpunkt för rysk aggression och påverkan. Kommunens kärnverksamhet i sig är inte målet utan påverkan på kommunen syftar till att ge effekt på verksamheter och personer som finns i Linköping.

Påverkansoperationens syfte att åstadkomma social oro och motsättningar i samhället är aktuell i Linköping där en eskalering inte kan uteslutas. Sveriges vittgående lagstiftning för yttrande och tryckfrihet nyttjas i ett nytt medielandskap där information sprids snabbt via nya kanaler med ökade möjligheter och risker för falska nyheter. Allmänna sammankomster kan urarta med våldsamheter. Risken för upplopp liknande påsken 2022 ökar. Kommunens

samverkan med polisen och andra myndigheter är viktig. En korrekt faktainformation om kommunens verksamhet och påverkan skall alltid lämnas proaktivt via egna kanaler.

Fokus för angrepp

En särskild känslighet finns kring myndigheter och företags funktioner för service och support, informationsinhämtning och analys. Detta mer än den direkta fysiska produktionen. Sveriges utökade vapen- och utbildningsstöd till Ukraina har ytterligare förstärkt betydelsen. Ett flertal sådana verksamheter finns etablerade i Linköping.

Områden av särskild vikt är en fungerande elförsörjning och digital kommunikation, främst via fibernät. Personsäkerhet och personkontroll har stor betydelse där otillbörlig påverkan och värvningsförsök kommer att förekomma. Anhöriga med anställning i kommunen kommer att beröras.

Natomedlemskapet innebär förändrade krav

Sveriges medlemskap i Nato innebär kraftigt förändrad roll för Försvarsmakten där uppdrag kommer att utföras utanför Sverige i Baltikum och på Nordkalotten. Sverige blir ett område för basering och logistik, de förmågorna kommer att kräva resurstillskott och stor omställning för Försvarsmakten. Världlandsstöd blir ett viktigt uppdrag för Försvarsmakten, här kan kommunens stöd komma att efterfrågas. Detta behov av stöd kan uppstå i närtid och med kort förvarning.

Kommunens beredskapsarbete, status i sammanfattning.

Den grundläggande strukturen och organiseringen av kommunen vid höjd beredskap är etablerad. Organisation, krigsplacering och personkontroll uppsatt, befintlig personal genomgången samt rutiner vid omflyttning, avslut och nyanställningar finns på plats. Säkerhets- och signalskyddsorganisation är etablerad och drifttagen. Styrdokument i en första version är utarbetade och beslutade på rätt nivåer.

Ledningsorganisationen har redan verkat i skarpa händelser, både brottsrelaterade och under pandemin, samt är övad mot våra planeringsförutsättningar. Årliga övningar genomförs. Fortsatt utbildning och övning måste ske med fokus på hantering av påverkan vid hybridkrigföring mot kommunen. Reviderade Planeringsförutsättningar Hybridkrig 2.0 (*bifogas*) beslutade och utgör grunden i planering och övningar.

Beslut har fattats och uppstart genomförts för livsmedelsförsörjning till de grupper kommunen har ansvar för med tillhörande medarbetare. Trygghetspunkter beslutade och under genomförande, forcering bör övervägas.

Slutsatser

Kommunens förmåga att möta det pågående hybridkriget behöver synliggöras och prioriteras.

Beredskapshöjande åtgärder måste kunna vidtas utan att regeringen beslutar om "Höjd beredskap" enligt lag.

Stärkandet av vår civila beredskap måste ske i alla delar av kommunkoncernen och ingå i den ordinarie processen med budget och verksamhetsplan.

Öppen och tydlig kommunikation kring hot och påverkan behöver ske till kommunens chefer och medarbetare, samt i lämpliga kanaler till medborgare, företag och organisationer i Linköping.

Inriktning för Kommundirektörens beslut

Inriktning

Kommunens förmåga att motstå och lindra påverkan av cyberangrepp, störningar i elförsörjningen samt påverkansoperationer prioriteras. Vår förmåga till att bistå Försvarsmakten vid världlandsstöd skall stärkas.

Områdena befolkningsskydd och medborgarnas försörjning ges lägre prioritet och sker genom planering och samverkan, i avvaktan på statliga beslut.

Stärkning av förmåga ges allmänt prioritet före planering.

Samordning

Nämndernas internbudgetar för 2025 skall tydligt innehålla beskrivning av förmågehöjande insatser utifrån ovanstående inriktning, vilka sedan möts av förvaltningarnas verksamhetsplaner.

Uppdrag från KS/KD till VSS rörande vissa särskilda uppdrag kring försörjning, logistik, kommunikationer och ledningssystem (sekretess).

Uppföljning görs av åtgärdsplanerna från RSA med särskilt fokus på kontinuitetsplaner och manuella rutiner för kommunikation och prioriterade verksamhetssystem. Uppföljning av den av KS beslutade förstärkningen av cybersäkerheten.

Samverkan mellan Tekniska Verken och Lejonfastigheter samt berörda förvaltningar kring elförsörjningen vid störningar och frånfall. Överväganden kring olika reservalternativ. Utred forcering av utbyggnad av teknisk infrastruktur enligt tidigare KS-beslut för trygghetspunkter nivå 3 samt påskynda förvaltningarnas planering och förmåga för omlokalisering av samhällsviktiga verksamheter till trygghetspunkter, till budget 2026 och framåt.

Proaktivt förebygga och motverka falsk nyhetsspridning och desinformation kring kommunens verksamheter och uppdrag. Ge medborgarna korrekta fakta och sakupplysningar även i situationer av betydande påverkan.

Årliga övningar med den kommunövergripande ledningsorganisationen och varje förvaltnings ledningsorganisation (staber) gemensamt eller i olika delar. Uppdrag till Säkerhetsenheten KLF kring utbildnings- och övningsinsatser.

Tidig och utökad planering av säkerhetshöjande insatser kring 2026 års allmänna val.